

„buiten”-karakter van dit plekje echter gevoelig gestoord en verbroken door de leelijke massa der lang uitgestrekte gebouwen, met hun stijve symmetrie van vleugels enz., van Dr. Kraussold's „Kreisirrenanstalt”, welker nabuurschap met het Festspielhaus vóór vijftien jaren aan tal van vindingrijke koerantiers denzelfden onbetaalbaar, ja geniaal geestigen inval ingaf: Wagner en het gekkenhuis . . . de schrandere lezer raadt de rest.

Hoewel 't nog een kleine drie uur vóór het begin der „Parsifal”-voorstelling is, zijn zoowel de chaussée als het terrein vóór en naast den schouwborg reeds tamelijk bevolkt. Ook reeds enkele rijtuigen. Straks wanneer, van half drie af, de tocht in vollen gang begint te komen, zal die onafgebroken stoet van vehikels, van alle mogelijke vormen en afmetingen, met hun schooierachtig landelijke koetsiers, 't haast doen schijnen als gold 't hier een Oberammergausch Passiespel, als klossen we van Oberau den Ettalerberg op. Thuis op dit uur aan warm eten, 't zij lunch, 't zij middagmaal, gewende toeristen zitten in de houten veranda der groote restauratie, waar zij het panorama van het stadje met zijn bergachtergrond liefelijk-bevallig, lachend vóór zich ontplooid zien, zonder zich in karakteristieke reizigers-zorgeloosheid over de daar, zoo mogelijk nog meer dan in het Sonne-hôtel, tot stelsel verheven schaamteloze snijderij te ergeren, of zelfs te bekommeren. Op reis denken die Engelschen, Franschen, Amerikanen, in hun volslagen onbekendheid met de munt van het land, wellicht ook enkele Duitschers: „à la guerre comme à la guerre” . . . „Kellner! wie viel?” En dat alles zonder eenig natellen, zonder een enkele klacht: benijdenswaardige berusting in hun toch eenmaal onvermijdelijk slachtofferslot! Ondertusschen lachen de hh. Renner, Lehmann, en hoe die villers van beroep verder mogen heeten, in hun vuistje. Neen waarachtig — zij kunnen 't proefondervindelijk bewijzen — nooit is er zoo'n groot man „für's G'schäft” geweest als Wagner. En „Parsifal”? . . . De mooiste van alle opera's ter wereld: geen ander die zoo „ziet”!!

Evenals koeien en schapen in een zonnige wei, ziet men, het uitzicht er aan gevend, zoo dicht mogelijk aan den rechthoekig op de voorzijde staanden schaduwkant opeengedrongen, opeengepakt. Gedwongen, in het onafwendbare te berusten, trotseeren andere aan den zonkant de benauwde, niet eens door het anders aan bergstreken eigen, verkoelend briesje getemperde hitte, die hen, weerloos aan hun brandende stoelen gekluisterd, alle paar minuten het nattig gelaat met den zoo mogelijk in eau de Cologne gedoopten zakdoek doet afsoppen. Erg genoeg, is hier uitsluitend wijn te krijgen . . . en dat, godbeter't, in het eerste bierland der wereld!! Treffend staaltje der schaamteloze willekeur der Bayreuthsche geldzuigers, wier eenige leus en richtsnoer in de voorstellingsweken 't auri sacra fames is. Enkele losse groepjes, drie aan drie, vier aan vier: Duitschers die hun bescheiden, aanspruchslos middageten reeds een uurtje geleden, beneden, in een burgerlijk goedkoop, provinciaal fatsoenlijk gebleven logement of bier-Kneipe verorberden, klimmen ter bevordering der spijsvertering voetje voor voetje de steeds steiler wor-